

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie G. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 14 marca 2014 r., mocą której odmówiono wnioskodawczyni prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 2 lutego 2014 r. do 17 lutego 2014 r. oraz zobowiązano do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za wskazany okres w kwocie 1458,72 zł.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujący stan faktyczny sprawy.

W okresie od 1 stycznia 1983 r. do 21 listopada 2013 r. G. C. była zatrudniona w (...) Szpitalu (...) im. (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Decyzją z dnia 14 listopada 2013 r. przyznano wnioskodawczyni prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od dnia 21 października 2013 r. do dnia 17 lutego 2014 r. Decyzja ta zawierała pouczenie, m.in. o tym, że nie przysługuje świadczenie rehabilitacyjne osobie, która ma prawo do emerytury.

W dniu 29 stycznia 2014 r. G. C. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 24 lutego 2014 r. pozwany przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 2 lutego 2014 r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy uznał iż odwołanie wnioskodawczyni nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd powołał przepis art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.05.31.267 j.t.), zgodnie z którym świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Natomiast stosownie do ust. 7 tego przepisu świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego lub do świadczenia przedemerytalnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Na podstawie powyższego przepisu ZUS odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za dalszy okres niezdolności do pracy. Zdaniem Sądu, trudno w takiej sytuacji nie zgodzić się z decyzją organu rentowego, bowiem kategorie podmiotów, którym nie przysługuje w określonych warunkach prawo do świadczenia rehabilitacyjnego są wprost wskazane w tym przepisie.

Zdaniem Sądu, z analizy treści cytowanego przepisu wynika jednoznacznie, iż ubezpieczona nie ma prawa do świadczenia w sytuacji, gdy ma prawo emerytury. Wypełnia ona bowiem dyspozycję cytowanego przepisu. Celem bowiem świadczeń z ubezpieczenia chorobowego jest zapewnienie ubezpieczonemu środków utrzymania. W sytuacji zaś, gdy ubezpieczony ma prawo do emerytury lub renty, ma on te środki zapewnione.

Sąd wskazał również, że jeżeli wnioskodawczyni pobrała jednak nienależnie świadczenie rehabilitacyjne za sporny okres, zobowiązana jest do jego zwrotu. Bowiem zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Natomiast, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek za zwłokę (art. 84 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Sąd zaznaczył, że według art. 84 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Z ustaleń Sądu wynika, iż wnioskodawczyni była pouczona o tym, że prawo do świadczenia rehabilitacyjnego nie przysługuje osobie, która ma prawo do emerytury. W związku z powyższym jest ona zobowiązana do zwrotu świadczenia za sporny okres.

W ocenie Sądu I instancji wobec powyższego, decyzja organu rentowego jest zgodna z prawem.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła G. C..

Zdaniem apelującej wyrok oddalający odwołanie nie jest nieprawidłowy. Składając wniosek o emeryturę poinformowała ZUS o przysługującym jej do dnia 17 lutego 2014 r. świadczeniu rehabilitacyjnym, a mimo to ZUS wydał decyzję o przyznaniu emerytury od dnia 2 lutego 2014 r. Wobec tego to ZUS odpowiada za ewentualne uchybienia w wypłacie świadczeń.

Apelująca wskazała ponadto, że uważa za krzywdzące zobowiązanie do zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego w kwocie brutto, z uwagi na fakt, iż otrzymała przyznane jej świadczenie w kwocie netto.

Z uwagi na powyższe G. C. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie jej należnych świadczeń.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył zobowiązania G. C. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 2 lutego 2014 roku do dnia 17 lutego 2014 roku. Kwestia ta zależna była od oceny, czy wnioskodawczyni ma prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za sporny okres w sytuacji, gdy przyznano jej prawo do emerytury od dnia 2 lutego 2014 roku. Nadto od oceny, czy wobec faktu zgłoszenia przez wnioskodawczynię w ramach wniosku o przyznanie prawa do emerytury faktu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, żądanie zwrotu tego świadczenia jest zasadne.

Celem wyjaśnienia spornej kwestii, Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, w oparciu o które wysnuł trafne wnioski. Prawidłowo ustalony stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy przyjmuje za własny.

Wbrew twierdzeniom apelacji brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż Sąd Rejonowy naruszył prawo materialne.

Zgodnie z art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. nr 77 poz. 512 ze zm.) świadczenie rehabilitacyjne, nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego,

świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz do urlopu dla poratowania zdrowia, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Świadczenie rehabilitacyjne udzielane jest w celu ochrony czasowej niezdolności do pracy. Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 1 powołanej ustawy przysługuje ono ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokują odzyskanie owej zdolności. Nie ulega zatem wątpliwości, że jest świadczeniem przewidzianym na dokończenie leczenia, a więc ma na celu zapewnienie pracownikowi środków utrzymania w okresie po wyczerpaniu prawa do zasiłku chorobowego, ale przed ewentualnym stwierdzeniem nabycia prawa do renty lub emerytury. Świadczenie rehabilitacyjne, jest więc swego rodzaju świadczeniem przejściowym pomiędzy zasiłkiem chorobowym a emeryturą czy rentą, a jego zadaniem jest zapewnienie ubezpieczonemu w tym okresie środków utrzymania (wyrok SN z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 41/10, OSP 2012 nr 1 poz. 9; OSNP 2011/23-24/308).

Jak słusznie podniósł Sąd Najwyższy, tego rodzaju ochrona ubezpieczeniowa nie przysługuje wówczas, gdy dana osoba w czasie, który jest niezbędny do kontynuowania leczenia lub przeprowadzenia rehabilitacji, jest materialnie zabezpieczona, bo ma uprawnienie do świadczeń wymienionych w art. 18 ust. 7 w/w ustawy. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem należy również wskazać, iż emerytura i renta z tytułu niezdolności do pracy są świadczeniami przysługującymi - podobnie jak świadczenie rehabilitacyjne - z ubezpieczeń społecznych, jednakże innych niż ubezpieczenie chorobowe (emerytalnego i rentowych). Przesłanką nabycia prawa do emerytury albo renty jest zaś ziszczenie się tego ryzyka ubezpieczeniowego, jakim jest spowodowane wiekiem lub stanem zdrowia ograniczenie zdolności do pracy zarobkowej. W przeciwieństwie do przesłanek nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego kryteria przyznania uprawnień emerytalnych i rentowych nie mają jednak charakteru czasowego, a realizowana w drodze wypłaty tych świadczeń ochrona ubezpieczeniowa jest dalej idąca niż ta, jaką zapewniają przepisy ustawy zasiłkowej.

Należy podkreślić, iż wypłata świadczenia rehabilitacyjnego za okres po nabyciu prawa do emerytury byłaby zatem sprzeczna z ratio legis art. 13 powołanej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, wyliczającego okoliczności (w tym prawo do emerytury), których zaistnienie powoduje, że nie dochodzi do spełnienia się ryzyka ubezpieczenia chorobowego. Zgodnie z tym przepisem, uzasadnieniem dla przyczyn wyłączających prawo świadczenia jest okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma inne źródło dochodu.

Na gruncie rozpatrywanego przypadku wnioskodawczyni niewątpliwie takie inne źródło dochodu posiadała. Ma bowiem prawo do emerytury przyznane od dnia 2 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy słusznie stwierdził zatem, iż wnioskodawczyni nie była uprawniona do wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za sporny okres.

Ustalenia Sądu poczynione w sprawie wskazują, iż niewątpliwie wnioskodawczyni została pouczone o tym, że prawo do świadczenia rehabilitacyjnego nie przysługuje osobie, która ma prawo do emerytury.

Zaznaczyć należy, że fakt zawiadomienia organu przez wnioskodawczynię o pobieranym świadczeniu rehabilitacyjnym nie zmienia powyższej oceny i nie może prowadzić do utrzymania stanu, w którym za ten sam okres czasu przyznane są dwa –wykluczające się wzajemnie - świadczenia. Ma on swą doniosłość prawną tylko w tym znaczeniu, że żądanie zwrotu ograniczone jest wyłącznie do samego świadczenia, to jest z pominięciem odsetek za zwłokę. Zgodnie bowiem z art. 84 ust. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ wypłacający te świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, kwoty nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych podlegają zwrotowi bez odsetek za zwłokę.

W związku z tym, wnioskodawczyni zasadnie została zobowiązana do zwrotu jednego ze świadczeń, jako nienależnie pobranego.

Odnosząc się natomiast do zarzutu obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w wysokości brutto, a nie netto zaskarżony wyrok także należy uznać za uzasadniony. Wykonanie obowiązku zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego w ujęciu brutto da bowiem wnioskodawczyni podstawę do ponownego rozliczenia podatku dochodowego, należnego od tego świadczenia.

Reasumując, w ocenie Sądu II instancji, Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż wnioskodawczyni zobligowana jest do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Orzeczenie Sądu I instancji w pełni zatem odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację, jako bezzasadną